

OD REDAKCJI

Na początku 1921 roku, bez uroczystych zapowiedzi, ukazał się pierwszy zeszyt kwartalnika "Ruch Prawniczy i Ekonomiczny" jako organ Wydziału Prawno-Ekonomicznego Uniwersytetu Poznańskiego, Towarzystwa Przyjaciół Nauk oraz Towarzystwa Prawniczego i Ekonomicznego. Niniejszy zeszyt, pierwszy z 1996 roku, jest więc zeszytem jubileuszowym w 75 rocznicę powstania "Ruchu", jeśli nie brać pod uwagę przerwy w okresie okupacji hitlerowskiej i czasów stalinowskich.

Od 1925 roku "Ruch", powiększony o dział socjologiczny, ukazywał się już jako "Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny" do III kwartału 1939 roku. Pod pierwotnym, okrojonym tytułem został wznowiony w 1958 roku, a od 1960 roku wrócił do pełnej nazwy.

Charakter kwartalnika ulegał w różnych okresach jego wydawania zmianom: od pisma o charakterze głównie informacyjnym do pisma zawierającego dłuższe, nawet dwuarkuszowe rozprawy. Zaznaczyć należy, że chociaż "Ruch" jest organem Uniwersytetu i Akademii Ekonomicznej w Poznaniu, publikowali w nim swoje prace przedstawiciele prawie wszystkich uczelni i ośrodków naukowych w Poznaniu, w szczególności Akademii Rolniczej i Politechniki. Krąg autorów nie ograniczał się jednak do szeroko pojmowanej Wielkopolski, a po wojnie również Ziem Zachodnich - pisali w nim autorzy z innych regionów oraz wybitni autorzy zagraniczni (np. H. Kelsen, G. Del Vecchio, P. Raymond). Tę tradycję staramy się obecnie podtrzymywać. Mając zasięg ogólnokrajowy, "Ruch" zachowywał jednak charakter czasopisma w znacznym stopniu związanego z Polską Zachodnią, ze względu na tematykę prac w przeważającej części poświęconych prawu byłej dzielnicy pruskiej oraz historycznie swoistym zjawiskom ekonomicznym i społecznym tego obszaru.

Toczyły się na łamach "Ruchu" spory metodologiczne, np. między Florianem Znanieckim a Czesławem Znamierowskim w obrębie działu socjologicznego. Wznowiony po wojnie "Ruch" był też jednak miejscem debiutów młodej kadry naukowej.

Od 1928 roku "Ruch" stał się również organem Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu, co dawało okazję do publikowania licznych artykułów poświęconych gospodarce, w szczególności Wielkopolski i regionów zachodnich.

Zmieniające się zadania kwartalnika wpływały często na zmiany jego objętości, choć przede wszystkim wiązało się to z trudnościami ekonomicznymi. "Ruch", wydawany w latach 1958-1990 przez PWN, uzyskiwał dotację ministerialną, która umożliwiała publikację 120 arkuszy wydawniczych rocznie. Wojny z cenzurą oraz tradycyjny proces drukarski powodowały, że cykl edytorski trwał pół roku, a często nawet dłużej. "Ruch" w okresie do 1989 roku w małym, jak na owe czasy, stopniu publikował wiernopodańcze deklaracje ideologiczne, co było sprawą niektórych autorów, ale też w wielu przypadkach nie ukrywał rzeczywistości i to powodowało utarczki z Urzędem Kontroli Prasy. Po 1990 roku "Ruch" usamodzielniał proces wydawniczy w ramach Wydawnictwa Naukowego UAM, a doskonała współpraca z Zespołem Redakcyjno-Wydawniczym Wojsk Lotniczych i Obrony Powietrznej w Poznaniu pozwoliła znacznie skrócić proces edytorski. Trudności finansowe spowodowały jednak ograniczenie objętości do 60 arkuszy wydawniczych rocznie, co wykluczyło możliwość publikowania dłuższych rozpraw, zmusiło do zaniechania komunikatów o obronie prac doktorskich i o habilitacjach, do zaniechania publikacji orzecznictwa - co

zresztą po części wiąże się z powstaniem wielkiej ilości pism profesjonalnych w tym właśnie się specjalizujących.

Jubileusz "Ruchu" każe pamiętać o ludziach, którzy kwartalnikiem kierowali, wymieniając choćby tylko redaktorów naczelnych. W okresie międzywojennym był to prof. Antoni Peretiatkowicz. Po wznowieniu czasopisma w 1958 roku byli to prof. Alfred Ohanowicz oraz prof. Zbigniew Radwański - z tym, że do 1990 roku ogromną rolę jako sekretarz naukowy Redakcji odgrywała prof. Anna Michalska, poświęcając wiele energii tej absorbującej funkcji.

Chcąc zaznaczyć wkład wielu zasłużonych współredaktorów i współpracowników "Ruchu" przyjęliśmy taką koncepcję zeszytu jubileuszowego, iż zwróciliśmy się do tych osób o napisanie artykułu z dziedziny ich obecnych zainteresowań naukowych. Tak więc np. Z. Radwański pisze o koncepcjach kompetencji prawodawczych w zakresie prawa cywilnego, A. Michalska - o problematyce praw człowieka, W. Wilczyński - o współczesnej polityce ekonomicznej, Z. Czerwiński - o metodologii nauk ekonomicznych, Z. Dulczewski - o zapomnianych fragmentach działalności Floriana Znanieckiego, A. Kwilecki - o podstawach stratyfikacji górnych warstw społeczeństwa w okresie międzywojennym itd. Zaprosiliśmy ponadto do udziału w zeszycie Leo V. Ryana z Uniwersytetu w Chicago, aktualnie działającego jako visiting professor na Wydziale Prawa i Administracji UAM, który przedstawił przegląd literatury poświęconej etyce biznesu - a więc publikacji budzących w chwili obecnej szczególnie zainteresowanie naszego społeczeństwa. Zeszyt jubileuszowy nie ma więc jednorodnej tematyki, lecz przedstawia przekrój problemów, które były w "Ruchu" podejmowane, zresztą z pewnym nastawieniem programowym na integrowanie nauk społecznych.

Ukazywały się także w ostatnich latach zeszytu monograficzne "Ruchu", starające się naświetlać pewne problemy z punktu widzenia różnych nauk społecznych, np.: "Problematyka samorządu terytorialnego" (2/1991), "Prawo polskie a obce" (4/1991), "Region - regionalizacja - regionalizm" (2/1992), "Problemy Wielkopolski" (4/1992), "Co to jest prawo gospodarcze" (1/1993), "Pakt o przedsiębiorstwie" (2/1993), "Konkurencja - marketing - reklama" (2/1994), "Polityka, legislacja a teoria prawa" (4/1994), "Funkcjonalność i dysfunkcjonalność prawa" (1/1995), "Założenia nowej Konstytucji RP" (2/1995), "Problemy zabezpieczenia społecznego" (4/1995). W przyszłości przewidujemy zeszyty poświęcone reformie prawa pracy oraz reformie prawa samorządowego.

Jak widać z zestawu zeszytów koncentrujących się na określonej tematyce, staramy się podejmować tematy szczególnie doniosłe w okresie transformacji ustrojowej, między innymi związane z usuwaniem przejawów nadmiernej centralizacji życia kraju.

Będziemy wdzięczni za sugestie dotyczące sposobu redagowania "Ruchu" - postaramy się je uwzględnić w ramach naszych skromnych możliwości.

Oddając do rąk Czytelników jubileuszowy zeszyt "Ruchu Prawniczego, Ekonomicznego i Socjologicznego" Redakcja pragnie wyrazić nadzieję, że mimo wielu trudności liczyć możemy na dalszą owocną współpracę ze strony Autorów, zarówno doświadczonych, jak i z młodszego pokolenia, prezentujących odpowiednio wysoki poziom prac z zakresu prawa, ekonomii i socjologii¹. Umożliwi to dalszą służbę najstarszego polskiego czasopisma, integrującego te dziedziny nauki, wobec społeczeństwa polskiego; służbę, którą "Ruch" starał się spełniać przez 75 lat swego istnienia.

¹ Warto wspomnieć, że na temat "Ruchu" pisano prace magisterskie. Fragmenty jednej z nich zamieściliśmy na naszych łamach; zob. D. Włodarczyk, 65 lat działu socjologicznego "Ruchu", z. 1/1992.